

شیوه‌نامه توسعه دانش پژوهی در آموزش

Protocol Development Educational Driven-Knowledge

گروه پزشکی قانونی - دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

۱. فلسفه و رویکرد (Philosophy)

در گروه پزشکی قانونی، «توسعه آموزشی» صرفاً تغییر در متدها نیست، بلکه یک فرآیند دانش پژوهی است. هر تغییر یا نوآوری در آموزش (مانند تغییر در پروتکل معاینه، معرفی یک متد آموزشی جدید یا استفاده از تکنولوژی نوین) مشروط به طی کردن چرخه «شناسایی شکاف» «تحقیق» «طراحی» «اجرا» «ارزیابی» است. هدف این است که آموزش، بر پایه «شواهد علمی» (Evidence-based) باشد، نه بر پایه «تجربه شخصی».

۲. اولویت‌های ارتقای آموزشی گروه

- ارتقای دانش تخصصی (Expertise Forensic/Clinical): تمرکز بر آخرین یافته‌های علوم تجربی و قانونی.
- نوآوری در متدولوژی (Innovation Pedagogical): گذار از آموزش سنتی به آموزش مبتنی بر شبیه‌سازی و حل مسئله.
- پژوهش پژوهی آموزشی (SoTL - Learning and Teaching of Scholarship): تبدیل خود فرآیند آموزش به موضوع پژوهش برای تولید دانش.

۳. پروتکل ارائه ایده نوآورانه توسط اعضای هیئت علمی

هر عضو هیئت علمی که ایده‌ای برای تغییر یا ارتقای آموزشی دارد، باید آن را در قالب یک «پیش‌نویس طرح دانش پژوهی» (Educational Proposal Research) به معاونت آموزشی گروه ارائه دهد. این طرح نباید صرفاً یک پیشنهاد باشد، بلکه باید شامل موارد زیر باشد:

- بیان مسئله: این تغییر چه شکاف مهارتی یا علمی را پوشش می‌دهد؟
- مبانی نظری: این ایده بر پایه کدام پژوهش یا متدولوژی علمی است؟
- روش اجرا: فرآیند تغییر چگونه خواهد بود؟
- شاخص‌های سنجش: چگونه ثابت می‌کنیم این تغییر، کیفیت را بالا برده است؟

۴. نظام حمایت از نوآوری و حقوق معنوی

- گروه متعهد است که از «پیشگامان آموزشی» حمایت کند:
- حمایت از نوآوری: ایده‌های تأییدشده، در اولویت بودجه‌ریزی و تخصیص منابع (زمان و تجهیزات) قرار خواهند گرفت.
 - حقوق معنوی (Property Intellectual): تمامی پروتکل‌ها، متدهای آموزشی و ابزارهای طراحی‌شده توسط اعضا متعلق به خالق اثر است. در کلیه مستندات و استفاده‌های سازمانی، نام عضو به‌عنوان «طراح اصلی» درج خواهد شد.
 - در صورت تبدیل ایده به محصول آموزشی (مانند کارگاه گواهینامه‌دار)، سهم تخصصی طراح از درآمد حاصله طبق ضوابط گروه تضمین می‌گردد.

۵. فرآیند دانش پژوهی در تغییرات آموزشی (Cycle The)

هر تغییر آموزشی بالقوه باید از این فیلتر عبور کند:

- مرحله شناسایی: استفاده از ابزارهای نیازسنجی و تحلیل شکاف.
- مرحله تدوین طرح: ارائه ایده توسط عضو به‌صورت علمی (طبق بند ۳).
- مرحله داوری گروه: بررسی طرح توسط کمیته آموزشی/گروه بر اساس میزان منطقی بودن و علمی بودن.
- مرحله اجرای آزمایشی (Pilot): اجرای محدود برای سنجش اثرگذاری.
- مرحله مستندسازی و تعمیم: اگر نتایج مثبت بود، پروتکل جدید به‌عنوان «استاندارد گروه» ثبت و منتشر می‌شود.

۶. راهکارهای حمایت‌جویی و منابع خارج از گروه (Mobilization Resource)

برای جلوگیری از وابستگی مطلق به بودجه دانشکده، گروه از استراتژی‌های زیر برای تأمین منابع استفاده می‌کند:

- جذب اسپانسرینگ علمی: همکاری با نهادهای حقوقی، سازمان‌های جرم‌شناسی و شرکت‌های تجهیزات پزشکی برای حمایت از پروژه‌های آموزشی.
- توسعه مدل درآمدزایی (Generation Revenue): برگزاری کارگاه‌های تخصصی گواهینامه‌دار برای متخصصین خارج از دانشگاه.
- همکاری‌های بین‌سازمانی: استفاده از منابع مشترک با سایر گروه‌ها یا مراکز تحقیقاتی در قالب پروژه‌های مشترک.

۷. مستندات الزامی برای اجرای منطقی

هر فعالیت توسعه‌ای باید دارای پرونده مستند زیر باشد تا از ماهیت «دانش پژوهی» آن اطمینان حاصل شود:

- فرم نیازسنجی و تحلیل شکاف
- طرح پیشنهادی (Proposal) عضو هیئت علمی
- صورت جلسه تصویب طرح توسط گروه
- گزارش پایش و ارزیابی (Report M&E) پس از اجرا

دکتر سهیلا سادات واقفی

مدیر گروه پزشکی قانونی